

Projekt artystyczny „Wierzba Estery“

2022-07-08

W niedzielę 3 lipca ulicami Chrzanowa przeszła Milcząca Procesja. Jej uczestnicy wyruszyli z okolic stacji kolejowej, następnie udali się aleją Henryka na Rynek i stamtąd na dawny Plac Estery (obecnie bezimienny), gdzie, na miejscu stojącej tu niegdyś Wielkiej Synagogi, zasadzili symboliczną wierzbę.

Akt ten stanowił ukoronowanie wielomiesięcznych działań służących przywróceniu pamięci żydowskich mieszkańców miasta, podejmowanych przez FestivALT, żydowskie stowarzyszenie Sztuki i Aktywizmu, we współpracy z grupą międzynarodowych instytucji artystycznych, publicznych i prywatnych.

Wierzba Estery to projekt artystyczny stworzony przez Martę i Katarzynę Sale z Chrzanowa oraz Roberta Yerachmiela Snidermana z Filadelfii, którego przodkowie mieszkali w Jarosławiu i Warszawie.

Projekt odwołuje się do pamięci miejsca. Do 1973 roku na dawnym Placu Estery w Chrzanowie stała Wielka Synagoga, która została wysadzona. Z biegiem lat na jej miejscu wyrosła samoistnie wierzba płacząca, nieoczekiwanie ścięta w 2018 roku. Przed hitlerowskim ludobójstwem połowę mieszkańców Chrzanowa stanowili Żydzi. Historia i pamięć o nich słabnie w mieście z każdym rokiem.

Na miejscu synagogi zasadzono więc drzewo – symboliczną Wierzbę Estery, a bezimiennemu skwerowi przy Miejskim Ośrodku Kultury, Sportu i Rekreacji w Chrzanowie przywrócono, póki co metaforycznie, miano Placu Estery.

Odnowiono też, znaną zarówno wśród Żydów, jak i Słowian, tradycję „milczącej wody”. Gest zasadzenia drzewa odsłania dawną, intymną przestrzeń transkulturowego doświadczenia przodków, w której społeczności żydowskie i słowiańskie miały wspólne wierzenia. W ich świecie wierzba pojawiła się jako drzewo mocy; antidotum na wirusy, choroby, bezpłodność i bóle ciała. Jako medium między żywymi, a umarłymi wierzba może ponownie stworzyć podstawę i próg wzajemnych relacji.

Oprócz milczącej procesji i wspólnego sadzenia drzewa w Chrzanowie, artyści zaprosili uczestników do udziału w wydarzeniach towarzyszących projektowi. **Przez cały lipiec w galerii CentrALT przy ul. Józefińskiej 9 na krakowskim Podgórzu czynna będzie wystawa będąca kroniką i rozwinięciem chrzanowskiego projektu.** Wszelkie informacje dostępne na stronie www.festivalt.com.

Współpraca:

- Opracowanie archiwum projektu: Cheong Kin Man
- Tłumaczenie wideo, tekstów ściennych, tekstów dr Tuszewickiego oraz instalacji słoików: Joanna Figiel
- Tłumaczenie poezji i tekstu rabina Nachmana: Piotr Mierzwa
- Tłumaczenie listu Sharon Wasserteil: dr Ewa Węgrzyn
- Spacery Milczącej Wody: Śomi Śniegocka

**Magiczny
Kraków**

- Muzyka podczas happeningu: Mojše Band

Projekt zrealizowany we współpracy z FestivALT'em, Muzeum w Chrzanowie im. Ireny i Mieczysława Mazarakich, Miejskim Ośrodkiem Kultury, Sportu i Rekreacji w Chrzanowie, Allianz Kulturstiftung, Fundacją Zapomniane oraz Fundacją Urban Memory Foundation. Projekt współfinansowany ze środków Uniwersytetu Simona Fräsera. Wydarzenie zostało sfinansowane ze środków Unii Europejskiej w ramach projektu „Negotiating Difficult Pasts - NeDiPa”.

Szczególny wkład w projekt wnieśli:

Kamil Bogusz, Aneta Drzewiecka, Monika Głuska-Durenkamp, Jerzy Jura, Eugeniusz Kępiński, Stefania Miarczyńska, Leszek Morawiecki, Joanna Rajkowska, Magda Rubinfeld Koralewska, Anna Sadło-Ostafin, Anna Sala, Wojciech Sala, Szymon Uliasz, Dorota Walczyk, Sharon Wasserteil, Abraham Wasserteil.